

פרוטוקול מס' 248

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה

ביום ג', ז' בטבת תשל"ז - 28.12.76 שעה 08.30

נ כ ח ר :

י . ארידור - יו"ר
ב . אליער
י . בארי
א . גיבלבר
א . ורדיגד
א . יריב
ב . סואב
ד . קורן
ב . צ . קשח
י . תמיר

חברי הוועדה:

מזומנים:
ז . מליון - מרכז השלטון המקומי
מ . שפט - משרד הפנים
מ . יערי -
ח . רווה - המשפטים
ח'כ.ח. קורפו

י . ברזני

מזכיר הוועדה:

א . אולר

ר ש מ ה :

1. הצעות לסדר של חברי הוועדה;
2. חוק לחיקון פקודת העיריות
(מס' 22) (הצעת ח'כ.ח. קורפו)

סדר-היום:

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

אני פותח את הישיבה.

הי"ר י. ארידור:

1. הצעות לסדר של חברי ועדה

י. תמיר:

אני מציע שנקיים כאן בירור
בהפרעות הקשות, המלוות באלימות,

שאירעו לאחרונה בגבעת-אולגה.

שנית, אני מציע שנדון בדיווחים

השונים שהיו לאחרונה על מינהל בלתי תקין בגבעתיים, גם מצד מבקר
המדינה וגם בטלביזיה.

ד. קורן:

בעתון "מעריב" קראתי שהמועצה

המקומית טורען החלטה לפתוח

"במערכה ציבורית ומשפטית" נגד הקמת ישוב יהודי בעמק טורען המערבי

(בבקעת בית-רימון, ע"י צומת גולני). הישוב המתוכנן שם הוא היאחזות

נחל בית-רימון. אני רואה ברואה רבה את העובדה שרשות מקומית נטפלת

לענין שאיננה שייך לה. הישב אינו עומד לקום על אדמות טורען, ויש

לדעת מקום לפנות בענין זה למשרד הפנים ולמרכז השלטון המקומי, ואני

מציע שגם ועדת הפנים תביע את יחסה השלילי לטיפולה של המועצה המקומית
טורען בנדון.

י. תמיר:

אני תומך בדברי ח"כ קורן, אבל

בחנאי שקודם נברר ואח"כ נגבה.

הי"ר י. ארידור:

לפנות למשרד הפנים ולמרכז השלטון

המקומי אפשר גם בלי בירור. לגנות

נוכל רק לאחר בירור. אני מקבל את ההצעה, וכן את הצעותיו של ח"כ תמיר.

י. בארי:

באחת הישיבות הקודמות ביקשתי

שהוועדה תזמין את המשטרה כדי

לדון בבעיית הסחר בהרואין.

הי"ר י. ארידור:

נדון בזה בהזדמנות הקרובה ביותר.

2. חוק לחיסון פקודת העיריות (מס' 22)

הי"ר י. ארידור:

היועצים המשפטיים נתבקשו להכין

לנו נוסח חדש של הצעת החוק,

בעקבות הדיונים שהיו בוועדה.

מר שפט:

הנוסח המונח לפניכם הוא פרי

הסיכום כפי שהצגתם לנו. נקודה

אחת בסיכום זה נתקלה בהתנגדות חריפה של שר המשפטים.

סעיף 1

מר שפט:
התיקון מבוסס על העקרון שמע"ף 122 לפקודה לא יבוטל אלא ישונה (חובת גילוי). עד עכשיו דובר על חובת הגילוי שחיה מוטלת על בן-הזוג, השותף או חבר המועצה בעצמו. עכשיו נכלל גם "קרוב".

היו"ר י. ארידור:
בדיון קודם שאלתי למה לא להעתיק לכאן את הנוסח של חוק מס שבח מקרקעין, במקום לאזכר אותו בלבד.

מר שפט:
הסעיף המוצע מטיל חובה אבסולוטית של מסירת הודעה. אבל מה במקרה שהאיש איננו יודע שקרוב רחוק - שכללנו אותו עכשיו בסעיף - עשה משהו? בסופו של דבר צריך לסייג את חובת ההודעה בכך שהאיש יודע על כך.

א. ורדיגר:
הסעיף מדבר על "קרוב או סוכנו או שותפו או קרוביהם". הדבר יכול למעשה להקיף עולם ומלואו, ואדם יוכל באמת להיכשל בלי כוונה. המוצא היחידי לדעתי הוא להגדיר בדיוק מה זה "קרוב".

ח. רוה:
זה מוגדר, לפי חוק מס שבח מקרקעין המאזכר כאן: "קרוב - בן-זוג, הורה, הורי-הורה, זאצא, זאצאי בן-זוג, ובני זוגם של כל אחד מאלה; אח או אחות ובני זוגם; איגוד שהוא בשליטתו".

א. ורדיגר:
יש הנדל גדול, לדעתי, בין המשמעות של "קרוב" לצורך מס שבח - שאז הכוונה היא למעשה למי שיש לו דירה שניה וכו' שחיפשו לו פתרון, ובין החוק הזה. כאן צריך לדייק יותר.

מר יערי:
רציתי רק להוסיף שבצו המועצות המקומיות מופיע גם היום המונח "קרוב".

ח. רוה:
מה שאפשר לעשות זה למחוק את המלה "קרוביהם" לאחר "סוכנו, שותפו וכו'".

היו"ר י. ארידור:
אולי כדאי בכל זאת להשאיר בעניין זה בתחומי הצעתו המקורית של ח"כ קורפו, שלא דנה בסעיף זה כלל, אלא היא מדברת על איסור עסקאות שבין חבר עירייה לבין העירייה בלבד.

מר יערי:
אני הייתי מציע לכלול גם את הסעיף הזה, אבל לקבוע הגדרה מצומצמת יותר של "קרוב". כי כיום אין חובת הודעה על בן או אח, ואת זה צריך בכל אופן לתקן.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

היו"ר י. ארידור:
לפי ההגדרה המוצעת כאן, הכוללת גם שותף או סוכן, יכול הדבר גם את האח או השותף של הסוכן, ויוצא שחבר מועצה יכול בכלל שלא לדעת שיש לסוכנו אח או שותף, וזה רחב מדי.

א. יריב:
אולי אפשר להעתיק את ההגדרה של "קרוב" מחוק מס שבח, אבל לתחום זאת לאיש עצמו, ולא לשותף או לסוכן.

מר יערי:
כלומר, למחוק את המלים "או קרוביהם" לגבי הסוכן או השותף.

היו"ר י. ארידור:
אבל אז יצא שאשת השותף לא תיכלל בזה, וזה לא סביר. מכל מקום, אני מציע להשאיר בינתיים את ענין התיקון של סעיף 122 עד לאחר הקריאה הראשונה בכנסת.

מר שפט: אני מסכים.

מחליטים: לדחות את הדיון בסעיף 1 עד לאחר הקריאה הראשונה בכנסת.

ז. מלינון:
כאן מדובר על חובת הודעה "למועצה". מה תפירוש המעשי של הודעה "למועצה"?

מר שפט: זהו דבר כללי שלא נפתור אותו במסגרת הסעיף הזה.

סעיף 2

מר שפט:
סעיף-המשנה הפרובלמטי בסעיף הזה הוא סעיף (ד). בסעיף (א) נשארה פתוחה שאלת האחוזים שהוועדה מציעה לקבוע.

סעיף (א)

א. יריב: מה לגבי ההגדרה של "קרובים" לפי הסעיף הזה?

היו"ר י. ארידור:
כאן ההגדרה חייבת להיות מצומצמת יותר, כי מדובר כאן באיסור קיום עסקה. משום כך מדובר פה רק על חבר מועצה, בן-זוגו, סוכנו או שותפו, או תאגיד. לא מדובר כאן על "קרובו".

ז. מלינון:
אולי אפשר לקבוע שהמועצה צריכה
לאשר כל עסקה כזאת, ואז לא
צריך יהיה להגדיר את האחוזים, אלא הדבר יהיה נתון לשיקולה של המועצה?

היו"ר י. ארידור:
ההערה הזאת מקומה בסעיף (ב) (3)
ולא בסעיף (א). בסעיף (א) הייתי
מזיע לקבוע 10%.

מר שפט:
אנחנו חשבנו על אחוז גבוה יותר -
על 25%.

היו"ר י. ארידור:
יוצא שאם לאדם יש 20% בתאגיד
מסויים, הוא יכול לעשות את העסקה
עם העירייה. אני הייתי מעדיף שחבר עירייה שיש לו 20% בחברה שיש לה
עסקים עם העירייה - ימכור את חלקו באותה חברה, כפי שנהוג בארה"ב.

א. גיבלבר:
אני מציע 5%. כי יש עסקים
משפחתיים שבהם מעבירים את המניות
לבן וכו'. לכן אני בעד החמרה.

א. יריב:
הנוסח נראה לי קצת מוזר: מדובר
כאן על בן-זוג, סוכן וכו', או
תאגיד שיש לו חלק בהוננו או ברווחיו. עלול להשתמע מכך כאילו מדובר
גם בתאגיד שיש לו חלק בהוננו או ברווחיו. אולי מוטב לנסח זאת כך:
"...או בתאגיד, שיש לאחד מהם בתאגיד זה אחוז מסויים בהון וכו'".

א. גיבלבר:
אני רק חושש שמא יתפרש כאילו
אנשים שיש להם אחוז מסויים
בתאגיד כלשהו נחשבים כ"שותפים" לצורך החוק הזה.

מר שפט:
לא. שותפות פירושה לפי פקודת
השותפויות בלבד.

ז. מלינון:
רציתי רק להעיר ש-5% נראים לי
כהגזמה כלפי מטה. היתה כאן
הצעה של 25%, ואיננו סבורים שצריך להחמיר עד כדי קביעת 5%.

היו"ר י. ארידור:
הערתך ברשמה, ונדון בה לאחר
הקריאה הראשונה.

ד. קורן:
האם קיבוץ הוא תאגיד?

היו"ר י. ארידור:
קיבוץ הוא תאגיד, אבל לאף חבר
בו אין 5% מהוננו או מרווחיו.

נ. אליעזר:
גם לי לא נראית כל-כך ההצעה
לקבוע 5%.

אולי אפשר להחאחד סביב הצעתו
המקורית של היו"ר - 10%?

מר שפט:

האם זה מספק את מר מליון?

היו"ר י. ארידור:

לא.

ז. מליון:

- 1. בסעיף (א) לקבוע 10%;
- 2. היועצים המשפטיים ינסחו את הסעיף בעקבות ההערות שנשמעו בישיבה.

סעיף (ב)(1)

זהו סעיף סטנדרטי המקובל בחוקים
רבים.

מר שפט:

ז. מליון:
יש היום התקשרויות של עיריות
באמצעות קבלנים, כמו לצורך איסוף
אשפה וכו'. סעיף (ב)(1) מדבר על "שירות משירותים". האם גם על אלה
חלה ההגבלה של התקשרויות? כי כאן מדובר למעשה על שירות שהעיריה
חייבת לתת, אבל לא היא נותנת אותו.

הסעיף מדבר על חבר מועצה שהוא
צד לחוזה או לעסקה עם העיריה.
כאן לא מדבר על עסקה עם העיריה, ולכן האיטור הזה איננו חל.

היו"ר י. ארידור:

ב. טאב:
כשמועצה עומדת להתקשר למשל
בענין של ביטוח - סוכן ביטוח
יכול להיות אחד מחברי המועצה. חלקו בחברה קטן בוודאי בהרבה מ-10%.
מה במקרה זה?

במקרה זה לא תהיה בטלות של
החוזה, אבל תהיה חובת הודעה
על האינטרס, לפי סעיף 122, כפי שקיים היום.

היו"ר י. ארידור:

אבל אנחנו באים כעת להציע חוק
שירחיב וימנע התקשרויות כאלה.

ב. טאב:

לא למנוע, אלא לבטל חוזים במקרים
מסויימים.

היו"ר י. ארידור:

ומה אם אינו מודיע?

ב. טאב:

הוא מסולק מן המועצה.

היו"ר י. ארידור:

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

מר יערי:
מתעורר אצלי שאלה אם לא צריך להודיש שבסעיף (ב)(1) מדובר על אספקת שירותים מאת אחד מהמנויים בסעיף (א). כי מהניסוח הנוכחי זה לא ברור.

הי"ר י. ארידור:
אתה צודק, ואני מבקש לנסח את הסעיף בהתאם.

מחליטים: היועצים המשפטיים ינסחו את סעיף (ב)(1) לאור ההערות שנשמעו בוועדה.

סעיף (ב)(2)

הי"ר י. ארידור:
האם אתם בטוחים שהסעיף הזה מכסה את כל האפשרויות של הפקעות?

ח. רווח:
של הפקעות - כן.

מחליטים: לאשר סעיף (ב)(2) כמוצע.

סעיף (ב)(3)

הי"ר י. ארידור:
כאן יש הערה של ח'כ קורפנו שהיה סבור כי הרשות צריכה להינתן לא ע"י השר או מי שהוסמך לכך, אלא ע"י רוב מיוחד במועצה. זה במקרה שיש אינטרס מפורש של הרשות לחייב את החוזה עם חבר המועצה, בן-זוגו או שותפו וכו', אבל צריך שתהיה על כך ביקורת. השאלה היא כאמור בידי מי תהיה הביקורת, אם בידי השר או בידי המועצה. ח'כ קורפנו סבור, כפי שאמרתי, שהביקורת צריכה להיות בידי המועצה, ברוב מיוחד. אני כשלעצמי סבור שעדיף הנוסח המוצע, שהאישור יינתן ע"י השר או מי שהוסמך על ידו. אבל כיוון שההצעה במקורה היא של ח'כ קורפנו, והוא איננו נמצא כאן כרגע - אני מציע שנביח על שולחן הכנסת שתי גירסאות.

ז. מלינון:
יש בענין זה אפשרויות שונות: או אישור של השר, או של המועצה, או של המועצה באישור השר. אנחנו מציעים שהאישור יהיה ע"י שני-שליש מחברי המועצה, באישור השר. משום שעקרונית איננו חושבים שהשר צריך לאשר דבר כלשהו שלא היה בדיון במועצה.

ג. קורן:
במקרה כזה למה דרוש רוב של שני-שליש ולא די ברוב רגיל של המועצה?

מר שפט:
לפחות רוב מוחלט ולא רוב רגיל - רוב חברי המועצה, ולא של הנוכחים.

א. ורדיגר:
אם נזקקים גם לאישור השר - לדעתי די ברוב רגיל של המועצה.

המקבילית לכך נמצאת בסעיף 188:
אלא בהחלטת המועצה שהצביעו עליה
לפחות מחצית מחברי המועצה, ובאישור הש.

מר שפט:

ע"כ תימנע גם האפשרות שהמועצה
תאשר חוזה כלשהו משום שהוטעתה.

הי"ר י. ארידור:

מחליטים: לנסח סעיף (ב) (3) כדלקמן: "לגבי חוזה או
עסקה שהמועצה, ברוב של חבריה ובאישור הש,
התירה, ובתנאים שהתירה. הודעה על מתן הי"ר
כאמור אפורסם ברשומות".

מחליטים:

סעיף (ג)

אנחנו בעד עונש, אבל אנחנו
סבורים שהטלת עונש מאסר על

ז. מליון:

חבר מועצה הינה מוגזמת.

האם אתם נגד עונש מאסר בכלל על
חברי מועצה?

הי"ר י. ארידור:

לא. איננו בעד חסינות, אבל חבר
מועצה הרי פועל במועצה במסגרת

ז. מליון:

תפקידו כנבחר, ועונש מאסר לא מתאים במקרה זה. כאן עדיפה סנקציה
אחרת, ציבורית, כמו הפסקה אוטומאטית של הכהונה וכדומה, כמו שיש
בחוק התכנון והבניה.

אני תומך בסעיף כפי שמוצע לפנינו.
בחוק התכנון והבניה מדובר על מעשה

הי"ר י. ארידור:

שעשה האיש לכאורה לטובת הכלל. ואילו כאן מדובר בטובת הנאה פרטית,
ואין סיבה שהאיש לא ילך למאסר על כך.

היום יש עונש מאסר על אי-גילוי
בלבד, לא על התקשרות. על אחת כמה

ת. רווח:

וכמה שדרוש עונש מאסר על מעשה שנעשה בפועל.

גם אני סבור שיש הבדל בין החוק
הזה ובין חוק התכנון והבניה. שם

נ. אליעד:

מדובר בשיקול דעת ציבורי, ואילו כאן מדובר על מעשה שאדם עשה מטעמים
של טובת הנאה פרטית מפורשת. אתם בעצמכם, מר מליון, צריכים להיות
מעוניינים בכך שחברי מועצות יהיו נקיים, יגלו וכו', ולא יעשו דברים
לא הוגנים.

כל מי שתומך בתיקון לחוק התכנון
והבניה בכיוון של החמרה - צריך

י. בארי:

לגזור קל וחומר לגבי הסעיף המוצע לנו כאן. בענין זה אני תומך בדברי
ח"כ אליעד: שם עוד מדובר בשיקול דעת ציבורי, מה שאין כן כאן, שכאן
מדובר במעשה שחיתות פר-אקסלנץ. בנסיבות כאלה מן הדין לאפשר עונש
מאסר.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

י. בארי:

מה שצריך לדעתם להוסיף הוא לפי הסכום הגבוה יותר כשמדובר בקנס, או חמשים אלף לירות או פי שלושה משויה של טובת ההנאה.

היו"ר י. ארידור:

בטיפא של הפסקה נאמר "או שני הענשים כאחד", וצריך להיות "או שלושת הענשים כאחד", כי מוזכרים כאן שלושה ענשים.

י. בארי:

מה שלא ברור לי הוא כיצד יעדיכו את שויה של טובת ההנאה. זהו ענין מסוכן ומסובך מאד, ואינני בטוח שצריך להכניסו לסעיף.

ב. מואב:

גם אני תומך בסעיף כפי שמוצע כאן. רצייתי רק לשאול שאלה שאולי איננה קשורה ישירות לסעיף זה: אם מדובר בטובות ההנאה שאינן נמדדות ישירות בכסף - כיצד תיקבע המידה?

היו"ר י. ארידור:

אז יהיה הקנס של 50 אלף לירות.

י. בארי:

לדברי ח"כ מואב - מושג שלא ניתן להגדירו, אי-אפשר לכלול אותו בחוק.

א. גיבלבר:

בניגוד לחוק התכנון והבניה, שם מדובר על פעולה של קבוצה, כאן מדובר במעשה של יחיד. וכל יחיד שעובר על החוק צריך להיות צפוי לעונש מאסר. לכן אני תומך בסעיף כפי שהוא. אני גם תומך בהצעה למחוק את העונש של פי שלושה משויה של טובת ההנאה, כפי שהסביר ח"כ בארי.

א. ורדיגר:

את תקופת המאסר צריך להצמיד כאן לתקופת מאסר המוטלת על כל אזרח שעבר עבירה דומה. מה שנוגע לשווי טובת ההנאה - אני תומך בהצעה למחוק זאת.

א. יריב:

אני מצטרף להצעה בדבר עונש המאסר המוצע כאן. אני גם מצטרף להצעה למחוק את הפסקה בדבר כפל שלושה משווי טובת ההנאה, משום שנראה לי שצדק ח"כ בארי שקשה יהיה לקבוע את השווי של טובת ההנאה ואת היקפה.

ת. רונה:

ההיקף יהיה לפי היקף החוזה.

ג. אליעזר:

הסעיף הזה הרי הוא רק מסגרת לבית-המשפט, ואפשר להשאיר את קביעת ההיקף לביהמ"ש שלפניו יובאו ההוכחות המתאימות על ההיקף והשווי.

ת. רונה:

בחוק דיני עונשין (דרכי ענישה) נאמר שבכל מקרה יכול ביהמ"ש להטיל קנס של פי שלושה משויה של העבירה. משום כך אפשר למעשה למחוק את הפסקה הזאת ראו

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

זה נכון. אבל הכנסנו זאת כאן
למען הבהירות, כדי שלא ייראה

מר יערי:

כאילו יש כאן דבר מושלם פרט לענין הזה.

אשר לקביעת השווי - יש הוכחות
ברורות על העבירה ועל הסכומים שהאיש הרוויח מחוזה מסויים, ובהתאם
לכך אפשר לקבוע פי שלושה. ומכל מקום, אפשר להעריך זאת באמצעות שמאי
מוסמך.

ז. מליון:

לפי סעיף 122 צפוי לעונש רק מי
שלא הודיע, וזה יכול לחול רק על
חבר המועצה. ואילו לפי הסעיף הזה העונש יכול לחול על כל אחד מרשימת
האנשים המופיעה בסעיף 122א(א), גם מי שאינם חברי מועצה. השאלה היא
אם כל אלה אמנם יכולים לדעת בכלל שיש חוזה כזה.

היו"ר י. ארידור:

אם הם עושים את החוזה - הם צריכים
לדעת, כיוון שהם צריכים להיות צו
לו.

ז. מליון:

לאו דווקא. יכול אדם להיות שותף
בעסק, אבל את החוזה עושה מישהו
אחר.

היו"ר י. ארידור:

אדם שנחן למישהו סמכות לחייב אותו
כחוזה, צריך לדעת עליו.

ז. מליון:

גם אם הוא רק בעל מניות?

מר יערי:

אם יוכיח בביהמ"ש שלא ידע -
איננו קובעים כאן אחריות מוחלטת.

היו"ר י. ארידור:

לדעתי אין מקום לחשש של מר מליון.
אם מדובר בחבר מועצה, בן-הזוג או
השותף - מובן מאליו שהוא צריך להיות אחראי. אבל כשמדובר בתאגיד -
האחריות הפלילית היא אך ורק על התאגיד או על המנהל, לא על סתם בעל
מניות. כי נאמר במפורש: שלא יהיה צד לחוזה.

י. בארי:

אינני חושב שאפשר לדחות על הסף את
טענתו של מר מליון כולה. למשל:
אשה שנותנת יפוי כוח כללי לבעלה, ומכוחו הוא, כחבר מועצה, עושה עסקה
עם המועצה, כשהיא איננה יודעת על כך. אני אינני בטוח שלפי נוסח
הסעיף כפי שמוצע, אם האשה תועמד לדין, אמנם יש לה הגנה מוחלטת רק
משום שלא ידעה. את הנקודה הזאת צריך להבהיר.

מה שנוגע לטובת ההנאה - בחוק
דרכי ענישה הדבר קל יותר: סעלת באלף לירות - העונש הוא 3,000. כאן
הדבר קשה יותר. ואם בסעיף (א) נאמר: לא יהיה צד לחוזה או לעסקה -
אולי מוטב לומר בסעיף (ג): "מהיקף החוזה, במקום "משווייה של טובת
ההנאה".

האם נכניד אם נאמר "העובר
ביודעין על הוראות סעיף (א)?"

ג. אליעזר:

אני חושב בהצעה להוסיף את המלה
"ביודעין".

היו"ר י. ארידור:

מחליטים: אחרי המלה "עובר" בתחילת הפסקה להוסיף את
המלה "ביודעין".

לאשר את הסעיף כפי שמוצע, כולל-המלים "פי
שלושה משווי טובת ההנאה", בתיקון הסיפא:
"או שלוש הענשים כאחד" במקום "שני הענשים
כאחד".

סעיף (ד)

ת. רווח:

בסעיף זה יש לנו בעיה. אנחנו
מזיעים להוציא ממנו את האפשרות
לבטל חוזה. משום שחוזה בסופו של דבר איננו רק בין שני הצדדים
המתקשים, אלא יכול ליצור התחייבויות נוספות, רב-טולו יכול לפגוע
בצדדים רבים. לפי חוק החוזים, הכלל הוא שכאשר חוזה בטל - כל צד
צריך להחזיר לצד השני את מה שקיבל. יחד עם זה יש לביטול סמכות
לקבוע שאם צד מילא את החיובים שלנו - ניתן לחייב גם את הצד השני
למלא את החיובים שלו. עלול אפוא להווצר כאן סכך משפטי חמור מאד אם
מדברים על ביטול החוזה, ואנחנו מציעים לא לבטל חוזה. בחוק גופים
ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות) נאמר שגופים ציבוריים לא יתקשרו עם
מי שאיננו מנהל פנקסים, והוצע גם שם לומר שכל חוזה כזה יבוטל. לכך
התנגד היועץ המשפטי, ואמנם בסופו של דבר נקעה רק סנקציה על מי שהתקשר
בחוזה עם מי שאיננו מנהל מפקסים, אבל החוזה נשאר תקף. כך אנו מציעים
לנהוג גם כאן: כל חוזה כזה יהיה תקף, אלא שייקבעו סנקציות מתאימות.

היו"ר י. ארידור:

יכול להווצר מצב שהאיש קיבל את
טובת ההנאה, אבל את השירותים

אי-אפשר יהיה לקבל.

ת. רווח:

בחוק הגופים הציבוריים נקבע
שהאחריות תהיה משפטית בלבד, ואין

במחדל כדי לגרוע מתוקף העסקה.

היו"ר י. ארידור:

כי שם הפסלות לא נגעה לעסקה עצמה.
מי שאיננו מנהל ספרים - נקבע
כאן כאן, שכאן מדובר בטובת הנאה שבעצם העסקה נותנת למישהו, כלומר
העסקה עצמה איננה כשרה, ואז לא ייתכן שהעסקה עצמה תישאר בתוקף.
מכל מקום, אולי אפשר לקבוע "ניתן לביטול" במקום "בטל".

ת. רווח:

זה חמור ומסובך עוד יותר.

א. גיבלבר:

אפשר לתח תקופת זמן להתרת העסקה,
אותי ששה חודשים שבהם צריך לבטל אותה.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

הינ'ר י. ארידור:
כאן לא ייתכן לדבר על חדשים אלא על ימים. אני מקבל את הטענה שאסור להשאיר דבר בסימן-שאלה ע"י המלים שחייבים לכתוב כאן בפירוש שהעסקה בטלה, אלא אם האינטרס של המועצה אומר שלא צריך לבטל אותה. העקרון כפי שמופיע בסעיף הזה חייב להשאר.

נ. אליעד:
אי-אפשר לומר שהחוזה בטל, כי דבר יכול לגרום לתסבוכות רבות. אבל אינני מבין מה הקושי לומר "ניתן לביטול" לפי דרישת העירייה". מועצת העירייה היא שצריכה בכל מקרה להחליט אם היא רוצה בכל זאת להמשיך בחוזה, או לבטל אותו.

ת. רווה:
ואם בינתיים הצד השני לחוזה כבר התקשר עם עוד אנשים?

נ. אליעד:
לכך אפשר למצוא תשובה לפיה אנשים שאינם נגועים בשחיתות הזאת לא יינזקו.

א. גיבלבר:
לא צריך ליצור מצב אבסורדי שאדם ישב במאסר, אבל החוזה שעשה ימשיך להתקיים. אני חומך אפוא עקרונית בסעיף כפי שמוצע. אלא שצריך להנטיח אפשרות להמשיך בעסקה במשך תקופה מסוימת, עד להתרתה, כי אי-אפשר ביום אחד לבטל דבר כה מסובך. לכך צריך למצוא ניסוח מתאים.

ז. מלינון:
אנחנו חומכים בסעיף (ד) כפי שמוצע. שוב, אי-אפשר שמישהו יכריע בעניין כזה מבלי לשאול את המועצה. אנחנו מציעים אפוא להכניס גם כאן את הצורך בהחלטת המועצה ברוב, באישור השר. דבר שני הוא המונח "פגיעה חמורה". אני מציע למחוק את המלה "חמורה". אם יש פגיעה - העירייה ביחד עם השר ישקלו את מידת חומרתה.

ב.צ. קשת:
גם אני סבור שאם האיש נענש - לא ייתכן שהעסקה תמשיך לרוץ. אלא שלי חסר כאן דבר אחר: האיש נענש ויושב בבית-הסוהר. אבל בינתיים גרם ביטול העסקה נזק למישהו אחר, גדול פי עשרים ממונת ההנאה שקיבל מי שעבר את העבירה. נגד מי מגיש הנפגע חביעת נזיקין, והאם החוק הזה עונה גם לכך?

הינ'ר י. ארידור:
גם אני סבור שצריך להוסיף את המלים "אם צד שלישי נפגע מביטולן של החוזה". משום שחוק הנזיקין נדמה לי שבאמת לא יחול על העברייני, כיוון שלא הוא ביטל את החוזה. אני מציע אפוא לכתוב: "חוזה שנערך בניגוד להוראות סעיף זה ניתן לביטול ע"י מועצת העירייה ברוב של חבריה ובאישור השר, אם לדעת העירייה והשר ביטולן של החוזה אינו פוגע בעירייה ובצד שלישי שרכש זכויות על פיו בחום לב".

נ. אליעד:
אני מציע לכתוב: שביטול החוזה אינו פוגע בזכותו של הנפגע מביטולו לחבוע נזיקין.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

מר שפט:
אני מציע לאפשר ליזום את הביטול או למועצה או לשר, אלטרנטיבית, לא קולקטיבית בהחלטת המועצה ובאישור השר. כלומר, שהשר יכול ליזום את ביטול החוזה גם בלי המועצה, כי כאן ייתכן collusion בין המועצה ובין אחד מחבריה.

היו"ר י. ארידור:
אם אישור השר נדרש בכל מקרה, והוא יכול להחליט גם לבדו - אין צורך כלל באישור המועצה.

ג. אליעד:
אני מתנגד להנחה העקרונית שיתכן מצב של collusion בין המועצה ובין אחד מחבריה שאז צריך לתת לשר את הסמכות מעל לראשה של המועצה.

ח. רווח:
גם אם אנו קובעים שהחוזה יהיה "ניתן לביטול", במקום "בטל" - גם אז יש הוראות ספציפיות|בחוק החוזים האומרות שכל צד צריך להחזיר לשני את מה שקיבל ממנו וכו'.

ז. מלינון:
אנחנו מבקשים לא לקבוע כאן תקדים ששר יכול להחליט בלי המועצה רק משום שיש לו חשד של collusion בין המועצה ובין אחד מחבריה. מדובר במועצה נבחרת, אחראית למעשה ולהחלטותיה. אנחנו מציעים אפוא לומר: רוב המועצה, באישור השר.

היו"ר י. ארידור:
כל זה אינו עונה עדיין לשאלה של ח"כ קשת. נניח שמבטלים את החוזה, ויש אדם שלא רכש זכויות אלא סתם נפגע ע"י ביטול החוזה. למשל: מי שהיה צריך לקבל שכר מחברה כלשהי שהיתה קשורה בביצוע העבודות, או שקנה כלי עבודה כדי לבצע את העבודה וכו'. הוא רכש זכויות לא עפ"י החוזה אלא בגלל החוזה. אני תומך אפוא בהצעה של בטלות, אבל צריך למצוא נוסח שישסד על הזכויות האזרחיות הכנות שנרכשו.

ג. אליעד:
מה פירוש "ניתן לביטול"? פירוש שמסאירים את המצב בדיוק כפי שהיה, פרט לעובדה שאחד הצדדים שיש לו הזכות לבטל - אינו קשור עוד בחוזה, אבל מה שקרה עד לאותה נקודה בשאר חקף; הוא יכול לבטל מהעירייה או מהצד השני את כל התמורה בעד שירותים, הוצאות והתחייבויות.

היו"ר י. ארידור:
אבל הוא איננו בחזקת מי שתובע את זכויותיו על-פני החוזה.

ג. אליעד:
העירייה חייבת רק לפי החוזה. למה להטיל עליה כאן חוב שאיננו לפי החוזה? בדוגמה שהביא היו"ר יש ענין של עוולה אזרחית ולא יותר. זה לא נוגע לעירייה ולא לחוזה.

היו"ר י. ארידור:
אם אנחנו הולכים בדרך של "ניתן לביטול", אולי אפשר להוסיף: אם בטלות החוזה לדעת הרוב במועצת העירייה והשר פוגעת בעירייה, ובלבד שלא יהיה בבטלות החוזה כדי לפגוע בהתקשרויות של צד שלישי בתום לב.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
28.12.76

ג. אליעד:
לא. אני אינני רוצה ללמד את העירייה מה פוגע ומה לא פוגע. מדובר בעירייה נבחרת, והיא צריכה לפעול לפי שיקוליה. החוזה ניתן לביטול לפי החלטת העירייה, לפי שיקוליה שלה, ותו לא.

ת. רווח:
אבל אינך יכול להשאיר אי-ודאות כזאת לגבי צדדים אחרים.

ג. אליעד:
משום כך צריך להגביל את ה"ניתן לביטול" בזמן, למשל בחודש.

היו"ר י. ארידור:
חודש ממתי? ואם אין משפט פלילי ובכל זאת ברור שהחוזה איננו בסדר?

ג. אליעד:
מהרגע שמתברר לעירייה שהיתה כאן עבירה על החוק הזה, או לפי בקשת הצדדים או לפי בקשת צד מעוניין. לפי בקשת צד מעוניין חייבת העירייה לקבל החלטה אם היא ממשיכה או לא ממשיכה בחוזה.

מר שפט:
זוהי נקודה קשה מאד, ששנים רבו בה במשרדי הממשלה השונים ולא מצאנו לה תשובות מניחות את הדעת. זאת גם אחת הסיבות לכך שחוק על התנגשות-אינטרסים לא הובא לפניכם מטעם הממשלה.

היו"ר י. ארידור:
אני מציע להשאיר בינתיים את הנוסח כפי שהוא, בידיעה שהוא איננו מושלם; נעביר את החוק לכנסת לאחר הקריאה הראשונה.

מר שפט:
יש התנגדות חקיפה של שר המשפטים לבטלות החוזה.

ת. רווח:
גם ל"ניתן לביטול".

מר שפט:
יש כאן מספר צדדים: המתקשר, העירייה, והנפגעים. הבעיה היא למצוא את שכי-הזהב, שהמתקשר לא יזכה לטובת הנאה, ושהעירייה והצד השלישי לא ייפגעו. אולי אוכל להציע רעיון למחשבה: היועץ המשפטי ושאי לבקש מביח-המשפט ביטול החוזה. זאת למעשה העברת הסכסוך להכרעת בית-המשפט.

היו"ר י. ארידור:
אני מתנגד. אני מציע שנחליט שרשמנו לפנינו את העובדה שלא פתרנו את הבעיה. היועצים המשפטיים וחברי הוועדה ישקלו את הדברים שנשמעו. לאחר הקריאה הראשונה ניכנס לעומקה של הסוגיה. הנוסח שאני מציע לשקול הוא: "חוזה שנערך בניגוד להוראות סעיף זה ניתן לביטול אם החליטה על כך המועצה באישור השר, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לגרוע מזכויות חוקיות או מזכויות צד ג' שהושגו בחום לב".

מחליטים: לקבל עקרונית את הצעת הניסוח כפי שקרא
היו"ר, לקריאה ראשונה. הניסוח הסופי עוד
יישקל לאחר הקריאה הראשונה.

זכות הסתייגות: משרד המשפטים.

סעיף (ה)

היו"ר י. ארידור:

הסעיף הזה אומר שדין תאגיד של עיריה כדין עיריה, וזה סביר. כאן אפשר בהחלט להסתמך על חוק מס שבח המאוזכר בסעיף, האומר כולקסמן: רואים אדם כשולט באיגוד אם לאותו אדם, לבדו או ביחד עם קרוביו (להלן - בעל השליטה), שליטה ישירה או עקיפה בעניינים של האיגוד או שבעל השליטה יכול לשלוט או זכאי לרכוש שליטה כאמור, ובפרט - אך בלי לגרוע מן הכלל האמור - כשבעל השליטה מחזיק או רשאי לרכוש רובו של הון המניות או של כוח ההצבעה של האיגוד או רובו של הון המניות שהוצא או אותו חלק מסנו שהיה מזכהו, במקרה של חלוקת כל הכנסות האיגוד בין החברים, לקבל את רובו של הסכום המתחלק.

ז. מליון:

מה דינו של איגוד ערים, ומה דינו של מועצות דתיות לענין זה, המקבלות

2/3 מתקציבן מן העיריה?

היו"ר י. ארידור:

לא הייתי מציע להחייב את החוק
הזה על מועצות דתיות ואיגודי

ערים. עבורם יידרש חוק אחר.

ז. מליון:

אנחנו מבקשים בכל זאת שהחוק הזה
יחול על כל הצורות של הרשויות

המקומיות. לא מתקבל על הדעת שהוא יחול רק על עיריות.

מר שפט:

יש החסיבות מצוי להכניס הוראה
דומה בצו המועצות המקומיות.

ז. מליון:

אני מדבר על איגודי ערים לכבאות,
לביוב, לחינוך וכו', שהם חלק
על הדעת שהדבר לא יחול גם עליהם.

בלתי נפרד מרשות מקומית ולא מתקבל

היו"ר י. ארידור:

אני מציע שהיועצים המשפטיים יכינו
נוסח לסעיף נוסף שיחיל את החוק
על מי באיגוד הערים הוא יחול - רק

הזה גם על איגודי ערים. השאלה היא
על נציגים של המועצה באיגוד?

ח. קורפן:

כן. הם נקראים "חברי איגוד הערים".

מר שפט:

אני מציע שנשאיר את ענין איגוד
הערים עד לאחר הקריאה הראשונה.

מר שפט:

כרגע אינני יכול לומר מה הן ההוראות החלות על חברי איגודי הערים. הדברים הללו מוסדרים בחלקם הגדול בצווים המקימים, ואלה אינם אחידים כיום. נבדוק אפוא את הענין מצדנו. יש כאמור התחייבות מצדי להכניס את החוק הזה לצו המועצות המקומיות. אני מניח שנוכל לעשות אותו ובר, בשינויים המתאימים, גם בצווים המקימים האחידים של איגודי הערים. עכ"פ, נבדוק זאת עד למועד הדיון בענין זה לאחר הקריאה הראשונה.

אני מקבל את דברי מר שפט,
ואני קובע שלא נראה בענין

הינר י. ארידור:

זה נושא חדש.

מחליטים: 1. לאשר סעיף (ה) כמוצע.

2. בענין איגודי ערים ישקול היועץ המשפטי, והענין יידון בוועדה לאחר הקריאה הראשונה בכנסת, מבלי שייחשב כנושא חדש.

סעיפים (ו) ו-(ז)

מחליטים: לאשר סעיפים (ו) ו-(ז) כמוצע.

סעיף 3

1. לאשר סעיף 3 כמוצע.

2. להניח את החוק על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה, בנוסח שאושר. היועצים המשפטיים יכיננו את הניסוח הסופי.

(הישיבה ננעלה ב-10.30)